

Suur põud sedakorda taandunud

Nädalaga tuli kuu jagu vihma

"Hurraa, Riia linn on meie!" hüüdsid maamehed, kui kauaoodatud vihmahood hakkasid janunevat mulda niisutama.

Oli ka viimane aeg: liivase pinnasega väljad meenutasid juba poolkörbe, eriti kurb oli pilt suviviljapõldudel.

"Rukis on madal ja hõre," nentis üks Põlvamaa talunik nukralt juuni alguspäevil.

Uus hingamine

Uskumatu, kuid kuus vihmast päeva suutsid taimedele n-ö uue hingamise anda. Kõige heldem oli ilmataat Pärnumaal ja Ruhnus, kus sadas üle 60 mm, veidi kitsim Jõhvis: 51 mm. Vaid Hiiumaal lääneots jäi edasi pödemä.

Jõgeva agrometeoroloog Helle Raudsepp kirjeldas 17. juunil asjade seisu sealmail järgmiselt: "Esimestel vihmapäevadel muld ei tahtnud vett sisse võtta, alles neljandal päeval imbus see sügavamale. Sajud päästsid suvivilja – nendel põldudel oli saabunud juba närbumisniiskuse. Tulemas on aga hilisvõrsed, mis sügisel tekitavad koristusel raskusi. Öökülmadest kahjustatud kartulipõllud on lünklikud."

Ka metsamehed saavad kergemalt hingata, sest suur tuleoht on taandunud. Nüüd võiks kõrgemal pooljälle vihmakraanid kinni keerata.

Läinud sajandil oli samasuguseid hulle kevadeid õige mitu. Kuivemad aprill-mai olid näiteks Tartumaal 1918 (vihma vaid 11 mm), 1965 (24 mm), 1941 (30 mm), hilisemast ajast veel 1963, kui sademeid napis õige mitme kuu jooksul ja korralikumad vihmad tulid alles augustis.

Tänavuse aprilli ja mai 48 mm jäävad Tartu 137aastases vaatlusreas 15.–20. koha kanti. Palju sõltub talvisest lumikatkest, kevadistest sademetest. Juuni algul olid mullas niiskusevarud vist viimaste aastakümnete väikseimad.

Suur ja lai Eesti

Klimatoloogilises mõttes on Eesti suur ja lai: eri maakondades võivad põua-aastad mõjusamad olla hoopis teisel ajal – sedavõrd kirju on vahel sademetekaart.

Loodusõnnetustest moodustavad põuad vaid 10%, kuid nende tagajärjel hukkunute osakaal on seevastu 50% kandis. 1900. a

nõudis põud Indias pool miljonit inimhinge, 1907. a Hiinas 24 miljonit, 1970–74 suri Aafrikas üle 600 000 inimese!

Isegi selline maa kui USA pidi 1998. a kandma 9 miljardi dollari ulatuses põuakahjusid, 250 inimest suri.

Põuast jagu saamiseks on mitmeid võtteid: veehoidlate rajamine, metsade säilitamine – see kõik on teada praktika.

102 aastat tagasi aga ilmus Postimehe Siberi korrespondendi sulest õpetlik lugu: "Versta 20 meist, ühes Vene külas suri soomlane, keda küla luteri usu kombe kohaselt matitis. Kui põua häda suureks läks, otsustati, et soomlase keha puhitsemata mulda sai, et see keelata vihma tulemast. Teivastega tehti hauda augud ja valati vaadist püha vett sisse. Nädalaid on sest läinud ja vihm ei ole seni tulnud, aga küll ta tuleb kas või tuleval aastal."

Mõnel maal kasutatakse teistsuguseid võtteid, Myanmaris ehk Birmas näiteks kõievedusid. Üks võistkond kannab "märja", teine "kuiva" nime. Põuaperioodil peabloomulikult esimene tiim võitma.

Sama häda korral jäetakse Peruu Titicaca järve ääres

konnad päikese kätte kannatama.

Kuulus telekineetik Uri Geller soovitas neli aastat tagasi Iisraelis põua leevendamiseks sadadel tuhandetel inimestel lagedale tulla ning ping-salt mõelda pilvede tekkele.

Kemikaal ja palved

Araabia Ühendemiraatides aga töid 1999 usklike palved tööpoolest vihma välja. Kaks aastat hiljem organiseeriti samasugune üritus Saudi Araabias, ent see tulemusi ei andnud.

Kui 1950 tabas põud New Yorki, käskis linnapea puistata pilvedesse hõbejodiidi, peapiiskop aga palvetada. Kui sadu algas, ei teadnud kumbki käskija, kelle püüdlused vilja kandsid.

Kakskümmend kaks aastat hiljem tekitas USA kindral Thomas Aldrich samal meetodil kunstliku vihma põuasel Madeira saarel.

Mai lõpul manas Maalehe simmanil astroloog Igor Mang vihma, pritsides pidulisi Venemaalt toodud püha veega. Ja näe, pool kuud hiljem hakkaski sadama.